

ΕΝΑ ΜΝΗΜΕΙΩΔΕΣ ΦΩΤΟΓΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΑΣ ΑΛΕΞΙΑΔΗ

Εικόνες της άδειας πρωτεύουσας από το πρώτο lockdown της πανδημίας

Και μια ιδιαίτερη αναφορά στη Ζάκυνθο

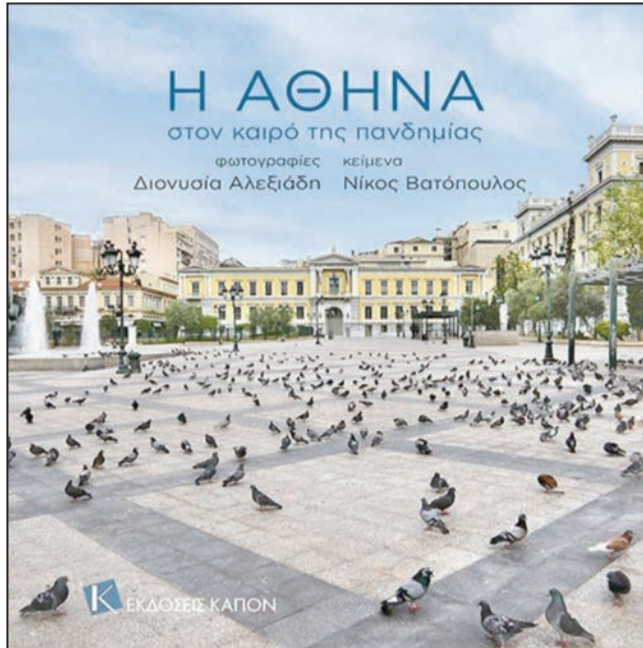
Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Η φωτογράφος Διονυσία Αλεξιάδη στις βόλτες της πρώτης καραντίνας αποτύπωσε με τη μηχανή της εικόνες από το Σύνταγμα (επάνω), τη Βουκουρεστίου (δεξιά), τη Στοά Κοραή στην Πανεπιστημίου (κάτω αριστερά) και το Μοναστηράκι, δημιουργώντας ένα ντοκουμέντο της πανδημίας.

Τρία χρόνια μετά το ξέσπασμα της πανδημίας, το φωτογραφικό λεύκωμα της Διονυσίας Αλεξιάδη με τις εικόνες της άδειας Αθήνας προκαλεί ανάμεικτα συναισθήματα. Τις δικές τους αναμνήσεις γράφουν ο φωτογράφος Γιώργης Γερόλυμπος και οι αρχιτέκτονες Ρένα Σακελλαρίδου και Πάνος Δραγώνας.

Ξεφυλλίζοντας το φωτογραφικό λεύκωμα της Διονυσίας Αλεξιάδη που κυκλοφόρησε λίγο πριν από το Πάσχα από τις εκδόσεις Καπόν, σε πλημμυρίζουν διαδοχικά και εντελώς αντιφατικά συναισθήματα. Εκπληξη, θλίψη, νοσταλγία, για να αναφερθώ στα πιο έντονα. Γρήγορα, όμως, συνειδητοποιείς ότι κρατάς στα χέρια σου ένα μοναδικό φωτογραφικό ντοκουμέντο. Οι εικόνες της Αθήνας από το πρώτο (και πιο σκληρό) lockdown σε γυρίζουν ακριβώς τρία χρόνια πίσω, σε εκείνη την πρωτοφανή συνθήκη που έδωσε στη Διονυσία Αλεξιάδη μια μοναδική (κυριολεκτικά) ευκαιρία: να φωτογραφίσει το αθηναϊκό κέντρο έτσι όπως δεν θα μπορούσε ποτέ να το κάνει ξανά στο μέλλον, κάτω από οποιαδήποτε άλλη περίσταση - απαλλαγμένο από την ανθρώπινη παρουσία αλλά και από όλα όσα συγκροτούν την αστική κανονικότητα και εμπειρία. Μια πόλη χωρίς διερχόμενους, τροχοφόρα, επισκέπτες, όπως χιλιάδες άλλες πόλεις του κόσμου που από τη μια μέρα στην άλλη βρέθηκαν στην εμπροσθοφυλακή της υγειονομικής κρίσης. Μια μη πόλη, στην πραγματικότητα.

Ο φακός κινείται στα όρια του αθηναϊκού κέντρου, από την πλατεία Συντάγματος έως την Ακρόπολη και από το Θησείο έως την Ομόνοια και τον Λυκαβηττό. Έτσι προκύπτουν 12 διαφορετικές ενότητες - διαδρομές που ικνυλατεί με τα κείμενά του ο συνάδελφος στην «Καθημερινή» Νίκος Βατόπουλος. «Η Διονυσία Αλεξιάδη μας κληροδοτεί το χρονικό της άδειας πρωτεύουσας του 2020», γράφει στο εισαγωγικό του σημείωμα σκιαγραφώντας το οδοιπορικό μιας πόλης σε αναμονή: «Μια πόλης που έμοιαζε με ψευδαισθητικό θεατρικό σκηνικό. Η σιωπή γινόταν ήχος, και η απουσία γέμιζε τις αισθήσεις. Για μια πόλη σαν την Αθήνα, πόλη που ζει παραδοσιακά σε ένα καθεστώς που ορίζεται από την ελευθερία της ζωής, συχνά εις βάρος κανόνων και νόμων, η δοκιμασία μιας δίμηνης και πλέον ακινησίας έμοιαζε με πέρασμα σε διαφορετική κατάσταση αυτοσυνειδησίας».

Ρωτώ τη Διονυσία Αλεξιάδη πώς γεννήθηκε η ιδέα του βιβλίου και πώς θυμάται εκείνες τις ημέρες με την απόσταση του χρόνου. «Μένω στο Ψυχικό και είχα τεράστια περιέργεια για το κέντρο της Αθήνας. Πώς θα έμοιαζε η πόλη κάτω από αυτή την αλλόκοτη συνθήκη; Φυσικά απαγορευόταν κάθε μετακίνηση αλλά πήρα το ρίσκο μια μέρα και περπάτησα επτά χιλιόμετρα μέχρι την πλατεία Συντάγματος. Είχα την κάμερα μαζί μου. Δεν με σταμάτησε κανείς, πιθανότατα γιατί επέλεγα πάντα στενά δρομάκια, όχι λεωφόρους. Αυτό που ένιωσα δεν μπορεί να περιγραφεί, με ξεπερνούσε. Επανελάβα τους παράτολμους αυτούς περιπάτους μου και σταδιακά όχι μόνο συμφιλιώθηκα με το πρωτόγνωρο τοπίο και την απουσία θορύβων, αλλά έγινε ένας τρόπος φυγής από την πραγματικότητα. Μια άλλη πόλη μού αποκαλυπτόταν κάθε μέρα και έδινε νόημα στην "τρέλα" εκείνων των ημερών. Η γαλήνη και το φως της Αθήνας έγιναν το αντίδοτο και το φάρμακο για να τα βγάλω πέρα».

Η έκδοση του βιβλίου συμπύπτει με τη συμπλήρωση τριών χρόνων από εκείνη την πρώτη, καθολική καραντίνα. Απευθυνθήκαμε στον φωτογράφο Γιώργη Γερόλυμπο και στους αρχιτέκτονες Ρένα Σακελλαρίδου και Πάνο Δραγώνα, τρεις ανθρώπους που έχουν

στενή σχέση με την πόλη, και αναζητήσαμε τις δικές τους αναμνήσεις από την πιο περίεργη άνοιξη που έχουμε να θυμόμαστε. Οι απαντήσεις τους έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και απηχούν το βάθος και την ένταση εκείνης της μοναδικής εμπειρίας για όλους μας.

Γιώργης Γερόλυμπος, Φωτογράφος, αν τις φωτογραφίες του Nakano

Εδώ και χρόνια θαυμάζω τη φωτογραφική μονογραφία «Tokyo Nobody» του Masataka Nakano. Με χρήση φίλτρων μεγάλης έκθεσης ο δημιουργός εξαφάνισε κάθε ανθρώπινη παρουσία από τη μεγαλούπολη των 14 εκατομμυρίων ανθρώπων. Είλικρινά ζηλεύω αυτό το portfolio και χρόνια ήθελα να το κάνω στην Αθήνα. Όταν εμφανίστηκε η πανδημία, η πόλη άδειασε.

Στις εξόδους για προμήθειες, η Αθήνα θύμιζε τις φωτογραφίες του Nakano. Και τότε, τη στιγμή που η πόλη άδειασε από μόνη της, αποφάσισα να μη φωτογραφίσω, αφού δεν χρειαζόταν να κάνω τίποτα εγώ για να είναι ενδιαφέρουσες οι εικόνες. Περισσότερο από δύο χρόνια μετά, έχοντας χάσει ανθρώπους από την πανδημία, δεν μου λείπει καθόλου εκείνη η περίοδος. Είμαι τόσο μα τόσο ευτυχής που όλο αυτό είναι πια πίσω μας.

Ρένα Σακελλαρίδου, Αρχιτέκτων, Ναι, μου λείπει αυτή η απόκοσμη Αθήνα

Θυμάμαι την πρώτη Κυριακή της καραντίνας να περπατώ πρωί στη Βασιλίσσης Σοφίας. Μόνη. Ενα συνεργείο του δήμου ράντιζε απολυμαντικό στα πεζοδρόμια. Πρωτόγνωρο συναίσθημα... Θυμάμαι ότι, την Κυριακή το πρωί που άνοιξε η Ακρόπολη, βρέθηκα ολομόναχη στον βράχο. Μόνο οι φύλακες και εγώ, σε τόπο μαγικό. Ποτέ ξανά...

Θυμάμαι τις ατέλειωτες βόλτες γύρω από την Ακρόπολη, την πόλη που είχα πλέον όλο τον χρόνο δικό μου για να ανακαλύψω. Πώς να ξεχάσεις τέτοιες στιγμές;

Όταν ο χρόνος νόμιζε ότι διαστέλλεται επ' άπειρον, ώστε να χωρέσει τα πάντα. Και η έρημη πόλη γινόταν ο τόπος που επέτρεπε την επαφή με το «εντός», μέσα από την εύ-

θραυστη μοναδικότητα εκείνων των ημερών. Ναι, μου λείπει αυτή η απόκοσμη Αθήνα.

Πάνος Δραγώνας, Αρχιτέκτων και καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Πατρών. Τρέχοντας στην άδεια πόλη

Η άνοιξη του 2020 ανέτρεψε κάθε βεβαιότητα για την καθημερινότητα της πόλης. Τα αθηναϊκά διαμερίσματα υποδέχθηκαν δραστηριότητες για τις οποίες ουδέποτε είχαν σχεδιαστεί. Τα ξεχασμένα μπαλκόνια απέκτησαν ξανά νόημα ως βαλβίδες ασφαλείας μιας διαρκώς αυξανόμενης έντασης. Αλλά περισσότερο από καθετί άλλο, μεταμορφώθηκε ο δημόσιος χώρος της πόλης. Ερημοί από αυτοκίνητα, οι δρόμοι γέμισαν από πεζούς που περπατούσαν αμήχανα, αλλά και δρομείς, πολλούς δρομείς, που μοιάζει να περίμεναν την ευκαιρία να καταλάβουν τους αθηναϊκούς δρόμους.

Η ανάμνηση που θέλω να κρατήσω από εκείνη την περίοδο είναι αυτή της περιπλάνησης σε μια άδεια πόλη τρέχοντας. Τρέχοντας από τον Λυκαβηττό έως την Ακρόπολη και πάλι πίσω. Τρέχοντας σε μια άδεια, τρομαγμένη πόλη. Τρέχοντας κάθε μέρα ολόενα και μακρύτερα.

Δ. ΑΛΕΞΙΑΔΗ: Η ΖΑΚΥΝΘΟΣ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΕΡΜΗΣ
ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

2023 / ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Σαράντη Αντίοχος:

ΣΥΜΜΙΚΤΑ MISCELLANEA

Τόμος Α: Λαογραφικά.

Τόμος Β: Πρόσωπα και Θέματα

Πρόλογος: Διονύσης Σέρρας

Εισαγωγή: Φίλιππος Συνετός

